

Pensioenopbouw voor ondernemers; wat moet je weten?

Voor een goed pensioen moet je je huiswerk doen

Als (startende) ondernemer ben je zelf verantwoordelijk voor het opbouwen van een pensioen. Van kleine zelfstandige tot directeur-groootaandeelhouder (dga) van een BV; je persoonlijke en financiële situatie vragen om kennis en maatwerk als je een inkomen voor later zeker wil stellen. Je zal dus als ondernemer je huiswerk moeten doen om de juiste keuzes te kunnen maken. Ook kan je dan beter het advies van een fiscalist, accountant of pensioenspecialist op waarde schatten.

Belangrijke pensioen issues voor ondernemers:

Te duur	: veel zzp'ers verdienen (nog) te weinig om pensioen op te bouwen
Pensioenleeftijd	: gaat van 65 naar 67 jaar, aanpassen pensioenopbouwpercentage
Lage rentestand	: maakt het kopen van een lijfrentepolis onaantrekkelijk
Verkoop bedrijf	: ondernemers bepalen te laat of overschatten hun bedrijfswaarde
Hoge kosten	: let op beheerskosten en afsluitprovisie bij lijfrentepolissen
Pensioenplan	: optimaal fiscaal voordeel vraagt om lange termijn planning
ZZP-Pensioenregeling	: de komst van collectieve pensioenregelingen voor zelfstandigen

Welke van deze issues voor jou relevant zijn, is afhankelijk van welke pensioenregeling(en) je gebruik maakt of wil gaan maken.

Alle pensioenmogelijkheden voor ondernemers op een rijtje

We onderscheiden 8 mogelijkheden om als ondernemer je pensioen op te bouwen. Welke optie en combinatie voor jou het beste is, is o.m. afhankelijk van je rechtspositie (dga of zzp'er) en je persoonlijke en financiële situatie (vastgelegd in een persoonlijk pensioenplan).

Elke optie en waar je moet letten wordt hieronder verder uitgelegd, daarna wordt stilgestaan bij de inhoud van het pensioenplan.

1. Deelnemen pensioenfonds
2. Oude pensioenregeling voortzetten
3. Oudedagsreserve (voorheen FOR)
4. Pensioen in eigen beheer (de pensioen-BV)
5. Sparen voor een lijfrente (via pensioenspaarrekening of pensioenverzekering)
6. Zelf sparen of beleggen bij een bank
7. Combinatie van sparen en beleggen
8. Vrijkomend vermogen (stakingswinst, ontslagvergoeding)

1. Deelnemen pensioenfonds

Afhankelijk van je rechtspositie geniet je als zelfstandig ondernemer verschillende fiscale voordelen. Zo is een dga voor de wet een werknemer en kan als zodanig deelnemen aan het collectieve pensioenfonds van zijn bedrijf.

Verplichte deelname pensioenfonds

Er zijn een aantal bedrijfstakken en beroepsgroepen waarbij je als ondernemer verplicht bent aan een pensioenfonds deel te nemen (bijv. schildersbedrijf, tandartsen, stukadoorsbedrijf, afbouwbedrijf, fysiotherapeuten, etc.). Je dient je zelf aan te melden bij het pensioenfonds. Doe je dit niet en het pensioenfonds constateert later dat je je toch moet aanmelden dan moet je de volledige premie (vanaf de start van je onderneming) alsnog betalen!

Collectief pensioensparen voor zelfstandigen

Nederland kent ca. 800.000 zzp'ers. Door collectief te beleggen kunnen er hogere rendementen worden behaald en bovendien hoeft er geen vermogensbelasting over te worden betaald.

Op initiatief van branchevereniging ZZP Nederland, kunnen zzp'ers vanaf begin 2015 inleggen in een speciaal zzp-pensioenfonds bij pensioenuitvoerder APG waarmee je –net als een werknemer – belastingvrij kunt sparen voor je oude dag. Je mag zelf weten hoeveel je inlegt, je maakt alleen aanspraak op je eigen inleg en rendement en ontvangt een uitkering voor een vooraf afgesproken periode (en niet tot aan je dood zoals bij een 'normaal' collectief pensioenfonds). Uiteraard is er geen werkgever die meebetaalt aan je premie en als je arbeidsongeschikt raakt mag je je spaargeld voor je pensioen opnemen, maar dan eet je dus feitelijk je pensioen op... Het blijft dus verstandig daar geld voor opzij te zetten of een arbeidsongeschiktheidsverzekering af te sluiten.

Een ander soortgelijk initiatief voor zelfstandigen is BrightNL dat per oktober 2014 verwacht van start te kunnen. Waar APG jaarlijks slechts 35 euro rekent aan administratiekosten per deelnemer, rekent BrightNL straks 210 euro aan administratiekosten en vermogensbeheer.

Pensioensparen voor kleine zelfstandigen vaak te duur

Los van verschillen in kosten en mogelijke rendementen van dit soort collectieve regelingen, dien je je als kleine zelfstandige vooral af te vragen hoeveel je maandelijks kan inleggen. Sparen voor een pensioen is, net als een arbeidsongeschiktheidsverzekering, voor veel zelfstandigen vaak (te) duur omdat ze (nog) te weinig verdienen. Dat is ook de reden waarom er niet, of te laat, aan pensioenopbouw wordt gedaan. Veel zelfstandigen beginnen (te) laat aan pensioensparen waardoor de te betalen pensioenpremies binnen de huidige fiscale regelingen niet meer toereikend zijn om hun pensioengat te vullen. Sparen via een bancaire lijfrente ('banksparen') kan dan een beter alternatief zijn. Deze vorm van pensioensparen wordt verderop besproken.

Hoeveel zou je als zzp'er moeten sparen? Een voorbeeld.

Stel dat je jaarsalaris gemiddeld € 35.000 is en je wilt op je 67ste stoppen met werken en een vergelijkbaar netto inkomen behouden. Als je op je 30ste begint te sparen moet je hiervoor maandelijks € 260 uit je bruto inkomen opzij zetten. Begin je op je 35ste, dan kost dit je iedere maand € 338 en als je tot je 40ste wacht, dan kost dit je maandelijks maar liefst € 450. Vijf jaar uitstellen kun je nog goedmaken via je beschikbare jaar- en reserveringsruimte. Maar als je pensioen opbouwen langer dan 5 jaar uitstelt, wordt het een stuk moeilijker om je pensioengat opgevuld te krijgen binnen de fiscale regelingen zoals we die nu kennen in Nederland.

2. Oude pensioenregeling voortzetten

Soms is het mogelijk de pensioenregeling bij je huidige werkgever te continueren als je als zelfstandig ondernemer verder wilt; de premie is 3 jaar fiscaal aftrekbaar. Voordeel is dat het risico van overlijden en arbeidsongeschiktheid gedekt blijft (mits aanwezig in de pensioenregeling). Controleer deze mogelijkheid zelf bij je pensioenfonds en regel dit tijdig als je nog in dienst bent, dus nog voordat je als ondernemer begint!

3. Oudedagsreserve

Als je winst maakt mag je als zelfstandige maximaal 12% van je bruto inkomen reserveren op de balans voor je oudedagsreserve. Over die 12% hoef je dus geen inkomstenbelasting te betalen. Als zelfstandig ondernemer kun je je pensioenopbouw verder aanvullen door te sparen (via een pensioenspaarrekening of pensioenverzekering), door te beleggen of door een combinatie van sparen en beleggen. Ook de opbrengst bij verkoop of overdracht van je bedrijf kan worden gebruikt als (aanvullende) pensioenopbouw. Veel ondernemers overschatten echter de waarde van hun

bedrijf. Het is dus zaak hier tijdig inzicht voor jezelf in te krijgen! Op de waardebeoordeling bij verkoop van je bedrijf, komen we later nog terug.

4. Pensioen in eigen beheer

Als dga kan je kiezen voor pensioenopbouw in eigen beheer via een werkmaatschappij, holding of pensioen-BV. De pensioen-BV is een soort 'mini-verzekeringsmaatschappij' binnen de BV en stelt de dga in staat pensioenpremies in kas te houden maar deze wel als aftrekpost op te geven. Daardoor valt ook de verschuldigde vennootschapsbelasting lager uit. Een dubbel fiscaal voordeel waarmee binnen de BV liquide ruimte wordt gecreëerd voor het doen van investeringen.

Dga's opgelet!

Per 1 januari 2014 is de pensioengrondslag aangepast van 2% naar 1,9% en de pensioenrichtleeftijd moet van 65 naar 67 jaar. Als je als dga deze aanpassingen niet doorvoert in je pensioenovereenkomst, riskeer je een boete van 20% over de commerciële waarde van je pensioen. Pas dus de voorwaarden van je pensioenbrief aan!

Belastingvoordeel is feitelijk belastinguitstel

Zowel de pensioen-BV als de oudedagsreserve zijn vormen van belasting*uitstel* waarbij geldt dat de fiscale voordelen die je nu geniet, later alsnog worden belast. Zorg er dus wel voor dat je tegen je pensioendatum daadwerkelijk vermogen hebt opgebouwd (en niet alleen op papier!). Anders heb je een probleem als je stopt met ondernemen wanneer je alsnog met een fikse belastingschuld over je 'papierpenpensioenopbouw' wordt geconfronteerd die je dan niet kan betalen.

Lange termijn planning

Het belastingvoordeel van fiscale regelingen als de oudedagsreserve en pensioen in eigen beheer, is er vooral als je nu in een hogere belastingschijf zit (52% of in ieder geval 42%) en wanneer je verwacht dat je bij het moment van afrekenen in een lager tarief valt (bijvoorbeeld als je de pensioengerechtigde leeftijd bereikt; in 2018 is dat 66 jaar dit loopt geleidelijk op tot 67 jaar in 2021). Om de juiste pensioenregeling en –combinatie te kunnen vaststellen, dien je dus aan lange termijn planning te doen. Die wordt inzichtelijk als je een pensioenplan opstelt. Daarover verderop meer.

5. Sparen voor een lijfrente

Een lijfrente is een levensverzekering waarvoor je periodiek of éénmalig (ook wel koopsompolis genoemd) een premie betaalt aan een verzekeringsmaatschappij. Daardoor ben je verzekerd van extra inkomen op een bepaald moment. Een lijfrenteverzekering verzekert een 'lijf'. Overlijdt je, dan stoppen ook de uitkeringen, tenzij je extra bent bijverzekerd (bijvoorbeeld middels een weduwen- en/of wezenpensioen).

Een lijfrente bestaat uit een opbouwfase en een uitkeringsfase. Eigenlijk zijn het 2 verzekeringen. Eerst sluit je een lijfrenteverzekering af om een bedrag op te bouwen. Nadert de verzekering de einddatum, dan kun je - indien gewenst - een andere verzekeraar uitkiezen die het hoogste rendement op je kapitaal geeft. Die laat je de lijfrente uitkeren.

Fiscaal voordeel lijfrente sparen

Als ondernemer mag je een bepaald gedeelte van je bruto inkomen buiten de belastingheffing laten. Dat aftrekbare gedeelte wordt de lijfrenteaftrek genoemd dat je vervolgens dient te beleggen bij een verzekeringsmaatschappij. Naast de extra aftrek (tot zelfs 52%) zijn andere voordelen o.a. dat rendementen die de verzekeringsmaatschappij maakt niet bij jou worden belast en dat het vermogen dat je zo opbouwt niet met vermogenrendementsheffing wordt belast.

Oudedagsreserve gebruiken voor het kopen van een lijfrente

Je kunt er ook voor kiezen om voor het bedrag van de oudedagsreserve een lijfrente aan te schaffen. Omdat je dan over de termijnen van die lijfrente belasting betaalt, wordt er ook dan in feite over de oudedagsreserve met de belastingdienst afgerekend. Bedenk echter goed dat je het geld van een afgestorte lijfrente niet meer in je onderneming kunt gebruiken, terwijl dat bij de oudedagsreserve wel het geval is.

Lage rentestand maakt kopen lijfrentepolis onaantrekkelijk

Het sparen voor een lijfrente mag dan fiscaal voordelig zijn, het uitkeren van de lijfrente wordt uiteraard fiscaal belast. Je totale inkomen op het moment waarop je de lijfrente laat uitkeren bepaalt tegen welk tarief je lijfrente uitkering belast wordt en of je dus per saldo winst maakt (voordelig hebt gespaard). Ook de huidige lage rentestand maakt dat je wellicht nog niet wilt laten uitkeren en (indien mogelijk) er voor kiest nog een paar jaar door te werken.

Rendement versus kosten

Hoeveel rendement je uit je lijfrente haalt is dus o.m. afhankelijk van het verschil in inkomen tijdens de opbouwfase en de uitkeringsfase, het soort lijfrentepolis (o.b.v. een gegarandeerd eindkapitaal of beleggingen), de kosten van een lijfrentepolis (vraag offertes aan en vergelijk!) versus de rente waartegen de lijfrente wordt uitgekeerd bij de aanbieder waar je de polis hebt afgenomen, de kosten voor het eventueel afkopen van de lijfrente en de looptijd van de polis; als je de ingangsdatum vrij kunt kiezen, kan je dus beter verder sparen tot de rente wat hoger staat voor een hoger kapitaal.

Los van je persoonlijke pensioenwensen (wanneer wil je over de vrijgekomen lijfrente kunnen beschikken, wil je dat nabestaanden over je uitkering kunnen beschikken indien je voor de ingangsdatum komt te overlijden, etc.) is het kiezen van de juiste lijfrentepolis (wat je er netto aan overhoudt) dus een kwestie van rendement (soort polis, rentestand) versus kosten (poliskosten en belastingtarief ten tijde van uitkering). Laat je dus goed voorlichten!

6. Zelf sparen of beleggen bij een bank

Sinds januari 2008 kun je als zelfstandig ondernemer ook gewoon zelf fiscaal aftrekbaar sparen door te storten op een geblokkeerde rekening bij een bank of verzekeraar via een bancaire lijfrente, ook wel 'banksparen' genoemd. Banksparen is eenvoudig, continu inzichtelijk en je hebt meer zekerheid dan bij beleggen want met de jaarlijkse spaarrente weet je immers wat het rendement gaat worden.

Bij banksparen bepaal je zelf hoeveel, hoe vaak en wanneer je inlegt. Ook kan je er voor kiezen om (een deel van) je spaarbedrag om te zetten naar een deposito waar je spaargeld tegen een langere looptijd vaststaat (tot 30 jaar) en een hogere vaste rentevergoeding ontvangt. Hoewel de spaarrente al geruime tijd laag staat (ca. 1,75%), kan het toch lonend zijn om bij verschillende banken en verzekeraars 'rond te shoppen' en variabele en vaste rentevergoedingen te vergelijken.

Banksparen of lijfrente?

Doordat je bij banksparen flexibel bent qua inleg, biedt het voor veel kleine zelfstandigen een populair alternatief om pensioen op te bouwen. Het geld staat op jouw naam en mocht je voor je pensioendatum of voordat je geld op is, komen te overlijden dan gaat het geld naar je erfgenamen. Daarbij geldt wel: als het geld op is, is het op. Bij een lijfrenteverzekering echter krijg je, afhankelijk van het soort polis, een uitkering tot aan je overlijden. Als je vroegtijdig overlijdt, komt het geld te vervallen (het valt toe aan de aanbieder van de lijfrentepolis) tenzij je je hiertegen verzekert. Hier zijn uiteraard wel poliskosten aan verbonden.

Hoewel banksparen dus populair is en goedkoper dan het afsluiten van een lijfrenteverzekering, maakt de huidige lage rentestand gecombineerd met het inflatierisico dat je vermogen momenteel

nauwelijks of zelfs negatief (!) groeit; je betaalt dan meer inkomstenbelasting als je vermogen wordt uitgekeerd dan dat je aan rendement hebt ontvangen toen je vermogen groeide. Daarom is banksparen op dit moment wellicht een minder aantrekkelijke optie voor het opbouwen van je pensioen dan [beleggen](#).

Hypotheek aflossen

Je kan natuurlijk ook je hypotheek aflossen en op die manier sparen voor je oudedagsvoorziening. Pensioenopbouw door af te lossen, privé te sparen of te beleggen vraagt om een ijzeren discipline; de meeste mensen gebruiken (een deel van) hun gespaarde vermogen voor grote aankopen. Let wel: je bouwt vermogen op dus daar dien je jaarlijks vermogensbelasting over te betalen.

Beleggen of sparen?

De afweging om belasting op gerealiseerd rendement te verkiezen boven te ontvangen rente op spaargeld is o.m. afhankelijk van de actuele rentestand, je opgebouwd vermogen en de rendementen die je maakt of denkt te gaan maken (minimaal 1,2% + inflatie anders verlies je vermogen doordat je meer belasting betaalt dan dat je vermogen groeit). Ook bij het (versneld) aflossen van hypotheek geldt dat je minder hypotheekrente kan aftrekken van je inkomen. Afhankelijk van je vaste lasten, kan het wenselijk zijn dit soort aftrekposten niet te snel te reduceren. Zet dit soort afwegingen dus altijd goed op een rijtje en laat je goed voorlichten door je bank of financieel adviseur!

DGA: privé sparen versus pensioen in eigen beheer

Als dga kan je ook vermogen opbouwen in de BV uit winsten na belasting waaruit te zijner tijd dividend wordt uitgekeerd. Als dga kan je natuurlijk ook gewoon privé vermogen opbouwen (box 3) dus zonder gebruik te maken van fiscale faciliteiten. Dit is aanvankelijk wel de duurste oplossing maar biedt je wel de meeste vrijheid als het gaat om de beschikking over en besteding van het opgebouwde vermogen. Daarom kan dit in sommige gevallen voor een dga de voorkeur genieten boven het opbouwen van pensioen in eigen beheer waarbij er rekening moet worden gehouden met de voorwaarden van de belastingdienst.

Beleggen

Sommige ondernemers kiezen ervoor om (een deel van) hun vermogen privé te beleggen via een bank. Tenzij je bedreven in beleggen bent, is het zeer raadzaam deze optie eerst goed met je bank te bespreken. Zelf beleggen vraagt om kennis, tijd en aandacht. Ook als je laat beleggen is het verstandig je hier enigszins in te verdiepen zodat je begrijpt wat er met je geld gebeurt. Je kan je ook eerst aansluiten bij een beleggingsclub of een rekening openen bij een online 'broker' om op kleinschalige wijze (en dus met minder financiële risico's) zelf ervaring op te doen met beleggen.

Maar als ondernemer wil je eigenlijk vooral bezig zijn met je onderneming. Focus dus daarop en besteed je tijd in het zoeken naar een betrouwbaar beleggingsadviseur. Een verkeerd advies kan je veel meer kosten dan een verkeerde belegging!

7. Combinatie van sparen en beleggen

Hoe meer vermogen je opbouwt, hoe meer je vermogen kan groeien ('het stapelen' van rendement) maar ook hoe groter de bedragen worden die je eventueel kan verliezen (bijvoorbeeld door negatieve beleggingsresultaten). Een vuistregel in vermogensplanning is daarom het spreiden van risico's; door spaar- en beleggingsvormen te combineren, verklein je het risico om in een keer (een groot deel van) je opgebouwd vermogen kwijt te zijn doordat alles op één plek staat (banken kunnen immers ook omvallen weten we inmiddels...)

Passief beleggen

Als je niet thuis bent in beleggen of dit gewoon niet wilt (je kan via je bank passief beleggen in fondsen waardoor je er zelf nauwelijks tijd mee kwijt bent), is het wel goed te weten dat een pensioenspaarrekening of pensioenverzekering vermogensgroei realiseert door je geld te beleggen. Eigenlijk spaar je dus door te beleggen, maar dit gebeurt door financieel experts in heel 'veilige' fondsen (laag rendement maar daardoor wel vrij risicoloos). Vaak kan je bij het afsluiten van een pensioenverzekering zelf aangeven hoe je geld belegt dient te worden (defensief, offensief, neutraal of combinaties hiertussen). Vraag hier dus naar en laat je goed voorlichten.

8. Vrijgekomen vermogen (stakingswinst, ontslagvergoeding)

Bij het (gedeeltelijk) stoppen of overdragen van je bedrijf kan er sprake zijn van een 'stakingswinst' (het verschil tussen de boekwaarde en de overnamesom van het bedrijf) of ontslagvergoeding ('gouden handdruk') waarmee je recht hebt op aanvullende lijfrentepremieaftrek. Door de stakingswinst onder te brengen in een lijfrente-verzekering stel je de belastingheffing uit tot het moment dat je de lijfrente laat uitkeren. Het opgebouwde vermogen kan je onderbrengen in een of meerdere lijfrenten zoals een direct ingaande of uitgestelde lijfrente of een combinatie van die twee (afhankelijk van de vraag of je meteen of pas later aanvulling op je inkomen nodig hebt).

Afrekenen bij de fiscus over stakingswinst en ontslagvergoeding

Bij stakingswinsten en ontslagvergoedingen kan er ineens een hoop vermogen vrij komen die opgesteld bij je inkomen, in de hoogste inkomstenbelastingsschijf (52%) belast kan worden. Dat betekent dat je meer dan de helft van je vrijgekomen vermogen meteen weer kan inleveren bij de fiscus. Er zijn hier alternatieven voor waarvan de stamrecht-BV (ondernemingsactiviteiten afstoten maar het recht op lijfrenten behouden) en banksparen (doorstorten van vrijgekomen vermogen) de bekendste zijn. Bij stakingswinsten zijn ook doorschuifregelingen mogelijk waardoor je geen belasting hoeft te betalen over de stakingswinst.

Onderaan deze whitepaper vind je enkele links naar de voor- en nadelen en de voorwaarden die gelden bij alternatieven als de Stamrecht-BV en banksparen en de doorschuifregeling.

Hoeveel is je bedrijf waard? Maak je wensen tijdig inzichtelijk!

Veel ondernemers hebben geen idee wat hun bedrijf kan opbrengen of schatten de waarde te rooskleurig in. De financiële en fiscale consequenties van het (gedeeltelijk) overdragen of verkopen van je bedrijf en de wijze waarop je het vrijgekomen vermogen in jouw situatie het best kan gebruiken als aanvulling op je inkomen, vraagt om specifieke en actuele kennis van accountants, waarderingsexperts en fiscaal juristen gespecialiseerd in bedrijfsbeëindigingen.

Het belangrijkste advies hierbij is dat je het inventariseren van je opties op tijd doet (en niet wanneer je overweegt je bedrijf over te dragen). Door je huiswerk te doen, je eigen wensen inzichtelijk te maken (middels "what if scenario's"), informatie in te winnen online en bij de Belastingdienst, kan je de voor jou relevante alternatieven en vragen scherper krijgen en daarmee meer halen uit adviesgesprekken met experts (waar je vaak voor moet betalen). Gelijk een architect die je huis ontwerpt, kan je op deze manier actief mee nadenken over hoe je 'financiële huis' eruit moet gaan zien voordat het gebouwd gaat worden (en je erin moet leven).

Persoonlijk pensioenplan

Bij het bepalen welke pensioenregeling of –combinatie voor jou als ondernemer het meest interessant is, is vooral de afweging belangrijk of het fiscale voordeel dat de regeling je nu oplevert opweegt tegen het tarief waartegen je inkomstenbelasting moet betalen over het opgebouwde pensioen. Dat vraagt dus om lange termijn planning. Het opstellen van een pensioenplan helpt daarbij.

Met een persoonlijk pensioenplan maak je je financiële situatie inzichtelijk en wordt duidelijk wat je pensioenbehoefte is. Afhankelijk van je persoonlijke situatie (leeftijd, gezinssituatie, pensioenwensen bij overlijden, koophuis, opgebouwd vermogen, etc.) wordt duidelijk wat je benodigd pensioenvermogen moet zijn afhankelijk van de leeftijd waarop je met pensioen wilt gaan en of er wellicht sprake is van een pensioentekort (het bekende 'pensioengat').

Afhankelijk van je leeftijd, de rentestand en het benodigd pensioenvermogen, kan 1 of meer jaren eerder stoppen met werken al snel honderden euro's verschil in je jaarlijkse inleg betekenen!

[Het opstellen van een pensioenplan + rekenvoorbeeld.](#)

Tips

Beleggen bij een verzekeringsmaatschappij:

Waar de verzekeringsmaatschappij in belegt, kan je soms sturen. Daarbij geldt; hoe meer risico, hoe meer kans op rendement. Hou daarbij vooral de looptijd in de gaten; ondanks soms schommelende beleggingsresultaten, kunnen de rendementen op lange termijn aanzienlijk zijn. Zo zou je elke 10 jaar, 10% van je risicovolle beleggingen kunnen omzetten in 'veilige belegging', waarbij je dus steeds minder risico neemt over het opgebouwd kapitaal naarmate de einddatum van je pensioenpolis dichterbij komt.

Pensioen-BV:

Een BV mag fiscaal geen rekening houden met zaken als vooroverlijden of juist ouder worden dan de sterftestatistiek of het aanpassen van het pensioen aan de inflatie vanaf de pensioendatum (indexatie). Zaken die bij een verzekeringsmaatschappij wel worden meegenomen waardoor realistischer bedragen worden gereserveerd. Hierdoor kunnen grote verschillen ontstaan tussen de fiscale balanswaarde en de werkelijke (economische) waarde van het pensioen in eigen beheer. Hierdoor kan de ruimte voor dividenduitkering en kapitaalvermindering voor de dga in het geding komen en is dus herbeoordeling van de pensioenovereenkomst gewenst. Wees wat dit betreft ook kritisch op de modelovereenkomst voor je pensioenbrief op de website van de Belastingdienst. Laat je hierbij altijd goed voorlichten door financieel experts zoals een accountant en fiscalist!

Blijf op de hoogte!

Voor welke pensioenvorm je ook kiest, zorg dat je op de hoogte bent en blijft van de fiscale regels en voorwaarden die voor jouw pensioenregeling van toepassing zijn. Dat geldt ook voor veranderingen in je persoonlijke situatie zoals bij het kopen van een huis, samenwonen, trouwen of scheiden en het krijgen van kinderen. Probeer op de hoogte te zijn *voordat* je persoonlijke situatie is veranderd. Het niet of niet tijdig voldoen aan de fiscale regels kan flinke naheffingen van inkomstenbelasting tot gevolg hebben (max. 52% + 20% revisierente), berekend over de waarde van het pensioen.

Op de hoogte blijven kan eenvoudig online middels de website van de belastingdienst en diverse pensioenblogs, nieuwsbrieven, webinars en whitepapers. In deze whitepaper geven we je alvast een aantal links. Welke informatie voor jou persoonlijk relevant en betrouwbaar is, wordt uiteindelijk alleen duidelijk als je zelf informatie verzamelt en vergelijkt.

Als kleinere ondernemer is het wat dit betreft sowieso verstandig het Handboek Ondernemen 2014 van de Belastingdienst te downloaden en te lezen.

Samenvatting

Zelfstandig ondernemers voorzien doorgaans op 2 manieren in hun pensioen:

1. Door voordelig vermogen op te bouwen (fiscaal voordelig sparen)
2. Door de opbrengst bij verkoop of overdracht van het bedrijf en/of bedrijfspand

Er zijn 8 verschillende mogelijkheden waarmee je als zelfstandige fiscaal voordelig voor je pensioen kan sparen. Fiscaal voordelig sparen houdt in dat je, tegen een jaarlijks maximum ('de jaarruimte'), betaalde pensioenpremies mag aftrekken waardoor je minder inkomstenbelasting betaalt (en vennootschapsbelasting als dga).

Vermogen privé opbouwen is relatief duur (belast in box 3) maar daar kun je wel te allen tijde vrij over beschikken. Over vermogen opgebouwd bij een derde (pensioenfonds, pensioenverzekeraar, lijfrente, banksparen) betaal je geen vermogensbelasting maar daar kan je pas over beschikken vanaf je pensioendatum. De vraag of je uiteindelijk voordelig gespaard hebt, is afhankelijk van het verschil in inkomenshoogte tussen de tijd waarop je hebt gespaard en het moment waarop je pensioen wordt uitgekeerd (of laat uitkeren bij een lijfrente) en daarmee het tarief waarmee je inkomen belast wordt. Om dit inzichtelijk te krijgen dien je een pensioenplan op te stellen waarin duidelijk wordt wat je maandelijks dient te sparen om op je gewenste pensioenleeftijd zeker te zijn van een bepaald inkomen. Doe je huiswerk, laat je goed adviseren bij je inkomensplanning en bekijk jaarlijks of je pensioenplan aangepast dient te worden.

De factoren die gecombineerd het meest bepalend zijn voor de wijze waarop je als ondernemer het beste je pensioen kan opbouwen zijn:

- **Tijd:** Hoe oud ben je nu en wanneer wil je met pensioen? Is er sprake van een pensioengat? Hoeveel moet en kan je daarvoor inleggen per maand?
- **Geld:** Verdien je genoeg om pensioen te sparen? Je investeringsbehoefte c.q. behoefte aan cash-flow (je hebt als zelfstandige immers geen inkomstenzekerheid). Heb je of verwacht je vermogen dat je kan beleggen? Maak je bedrijfswaarde tijdig inzichtelijk!
- **Rendement:** Vergelijk rentepercentages bij banken en verzekeraars. Hoeveel risico wil je lopen bij beleggingsproducten? Groeit je vermogen harder dan het rendement erop + inflatierisico?
- **Kosten:** Maak afsluitprovisies, uitkeringskosten, bank- en poliskosten inzichtelijk, vergelijk offertes. Welke risico's wil je afdekken?

Eenvoudig gesteld geldt dat hoe meer tijd je hebt om te sparen, hoe minder afhankelijk je bent van de andere factoren om een inkomen zeker te stellen als je stopt met werken. Begin daarom op tijd met je pensioenopbouw zodat je straks niet alleen van je AOW-uitkering hoeft rond te komen!

Vrijkomend vermogen zoals stakingswinst, ontslagvergoeding, erfenis of bij verkoop van bedrijfspand wordt opgeteld bij je vermogen en als zodanig ook belast (vaak hoogste tarief = 52%). Om fiscaal niet aan het kortste eind te trekken, kan je dergelijk vrijkomend vermogen afstorten in een lijfrentepolis of doorstorten op een bankspaarrekening. Afhankelijk van de voorwaarden en het soort lijfrentepolis waar je voor kiest, kan je op die manier je vermogen gebruiken om fiscaal voordelig aanvullend inkomen tot aan je overlijden of tot aan een vooraf bepaalde datum zeker te stellen. Of sparen of beleggen beter is en welke lijfrentepolis voor jou het meest geschikt is, is een afweging tussen kosten en rendement. Check rentestanden, vraag offertes op en vergelijk poliskosten.

Breng als ondernemer tijdig je persoonlijke wensen en zakelijke scenario's in kaart en bespreek deze met je accountant en/of juridisch fiscalist ruim voordat je overweegt (of gedwongen bent) je bedrijf te verkopen of over te dragen.

Links naar gerelateerde sites:

[Nationaal Pensioenweblog](#)

[ZZP-pensioen](#)

[BrightNL](#)

[Oudedagsreserve: hoe werkt het?](#)

[Donkere wolken boven de pensioen-bv](#)

[Dividend + Pensioen DGA in eigen beheer = OPGELET!](#)

[Lijfrenteverzekering of banksparen? De voor- en nadelen op een rijtje](#)

[Handboek Ondernemen 2014 Belastingdienst](#)

[Model pensioenbrief Belastingdienst](#)

[Beginnen met beleggen](#)

[Beleggen voor ondernemers](#)

[Jaarruimte berekenen](#)

[Lijfrentekeuzes bij ondernemingstaking](#)

[Lijfrente en de belastingdienst](#)

[De lijfrentepolis: waar moet je op letten?](#)

[Stakingswinst en de Stamrecht-BV](#)

[Stakingswinst en geruisloos doorschuiven](#)

[Bedrijf verkopen: artikelen, checklists en stappenplannen](#)

[Ondernemingswaarde bepalen o.b.v. de DCF methode](#)